

Beogradske Novine

Broj 18.

BEOGRAD, četvrtak 10. februara 1916.

GODIŠTE II.

UREDNIŠTVO i UPRAVA: BEOGRAD, ČUBRINA ULICA 3.,
TISKARA: ULICA VUKA KARADŽIĆA br. 26.

SVI SE DOPISI ŠALJU NA ADRESU:
„BEOGRADSKE NOVINE“, ETAPNA POŠTA 131.

RATNI IZVJEŠTAJI.

Izveštaj austro-ugarskog generalnog štaba.

K. B. Beč, 9. februara.

Rusko i talijansko bojište:
Nema ničeg novog.

Balkansko bojište:

Carsko i kraljevske čete, koje operišu u Albaniji prešle su rijeku Ismi i mjesto Reza, a posjele su položaje, koji se nalaze sa sjeveroistočne strane. Neprijateljske čete, koje su sastavljene od ostataka srpske vojske, talijanskih odjeljenja i plaćenika Esad-paše, nisu primile borbu i povukle su se na položaje južno i jugoistočno. Samo prilikom zauzeća mjesta Valjas (osam kilometara sjeveroistočno od Tirane) došlo je do kraće borbe, kojom je prilikom neprijatelj odbačen. Naši aeroplani su posljednjih dana opet uspješno bacili bombe na neprijateljske položaje oko Drača i na talijansko brodogradilište, koje se nalazi u ovom pristaništu. U Crnoj Gori je stanje nepromijenjeno. Završeno je sa razoružavanjem.

Zamjenik glavara glavnog stožera
podmaršal pl. Höfer.

Izveštaj njemačkog vojnog vodstva.

K. B. Berlin, 8. februara.

Veliki glavni stan.

Zapadno bojište:

Južno od Somme vladala je živahna borba. Noću između 6. i 7. februara izgubili smo bili jedan manji rov našeg novog položaja. Juče po podne suzbijen je jakom vatrom francuski napad, koji je bio pripreman. S večeri protivnapadom zarobili smo potpuno sve naše položaje. Jedna avijatičarska eskadra napala je željesnička postrojenja kod Poperinghe i poslije borbe sa protivnikom, koji se radi odbrane bio uzdigao, vratila se bez gubitaka nazad.

Južno i balkansko ratište:

Nema nikakvih dogadjaja od značaja.
Vrhovna vojna uprava.

K. B. Berlin, 9. februara.

Zapadno bojište:

Istočno od Vimy zauzele su naše čete prvu francusku liniju u dužini od 800 metara, zarobile su preko 100 zarobljenika i zaplijenile 5 mašinskih pušaka. Južno od

Somme prodrli su Francuzi opet u jedan mali njemački jarak. Oboren je jedan neprijateljski aeroplan; oba avijatičara, koji su u njemu sjedeli, nagjeni su mrtvi.

Istočno bojište:

Odbijeni su neznatniji ruski napadi u okolini Illuks-a (sjeverozapadno od Dünaburga) kao i napadi na 6. februara zauzete položaje na željezničkoj pruzi Baranoviči—Lajkoviči.

Balkansko bojište:

Stanje je nepromijenjeno.

Ruska utvrđivanja u južnoj Besarabiji.

Beč, 9. februara.

Iz Bukarešta se javlja: Rusi produžuju svoj rad na utvrđjenjima u južnoj Besarabiji na rumunjskoj granici. Naročito su utvrđjena ruska dunavska pristaništa. Svi stanični brodovi dunavskih pristaništa nose sprave za bežični brzojav. Pristanište je Reni odregjeno kao operativna osnova za dunavsku flotu, koja svake noći svojim reflektorima osvjetljava rumunjsko zemljište. Na prestavku rumunjske vlade pogašeni su reflektori u Čatalu, a reflektorima je brodova naregjeno, da osvjetljavaju samo Dunav i okolne vode, a ne i rumunjsku obalu. Ovo strogo čuvanje Dunava ima upravo za zadatak, da spriječi prebjegavanja ruskih vojnika u Rumunjsku, što je u posljednje vrijeme uzelo velike razmjere. Da bi se spriječilo uznemiravanje rumunjskih brodova, koji plove Dunavom, od strane ruske flote, postavljena je na svakom rumunjskom brodu vojna straža.

Predstojeća okupacija Soluna.

Zürich, 8. februara.

Po brzojavima milanskih listova iz Parisa vlade sila sporazuma objaviti će ovih dana okupaciju Soluna i cijelokupnog zemljišta do bugarske granice. Svi Grci, koji se još nalaze na ovome zemljištu, a žive baš u samoj ratnoj zoni, biti će pozvani, da se isele. Okupacija će sada biti objavljena kao provizorna, do kraja rata.

Uspjeh bombardovanja iz vazduha kod Soluna.

Zürich, 8. februara.

Milanskim listovima javlja se iz Soluna: Napadi su aeroplana na Solun učestali znatno posljednjih dana. U okolini Soluna zatrpano je eksplozijama bomba oko 50 zgrada.

Oko Drača.

K. B. Rim, 9. februara.

„Idea Nationale“ javlja iz Drača: Jedna neprijateljska predstraža sastavljena je od naoružanih katoličkih plemena Sjeverne Albanije, koji su već odavno pridobijeni za stvar Austro-Ugarske. Pristalice Esad-pašine već su stupile u borbu sa austro-ugarskim četama.

Docno uvigjanje.

II.

Panslavizam je bilo vještačko stvaranje aveti, sa kojima je Rusija zasjenivala male slovenske narode na Balkanu, i primamljivala ih u svoju službu. Razumljivo je, da je ova ideja sjedinjenja sviju slovenskih naroda imala primamljivosti naročito za jugoslovenska plemena, jer je kod njih slavna prošlost balkanskih naroda opet izgledala, da će uskrsnuti. Srbi kao i Bugari imali su nekad velike države, kojima nije bio dosugjen dug život. Ali uspomena na velikog Dušana nije se izgubila kod srpskoga naroda i živahnula je naročito, kada je Rusija došla sa svojim panslaviističkim fantazijama, i pokazivala Srbima u magjijskom ogledalu ponovno stvaranje Dušanovog carstva. Srbi, koji su isto toliko obdaren narod koliko i zalugjen, zanosili su se ovim snovima, i ne pitajući se mnogo, da li su oni ostvarljivi ili ne.

Ali kako izgleda u stvarnosti taj panslavizam, koga su Rusi eksportovali na Balkanu? To je u stvari samo šareno nacionalno okićeno odijelo ruskog imperijalizma. Znamo iz privatnih izjava ruskog ministra spoljnih poslova Sazonova, kako odgovorni činoci u Rusiji zamišljaju stvarno taj panslavizam. Po njihovom je mišljenju cilj, kome panslavizam ima da teži svima sredstvima, sjedinjenje sviju slovenskih plemena — to je tačno — ali pod žezlom ruskoga cara. To znači upravo: Rusija sada budi nacionalne zahtjeve malih slovenskih plemena, da bi ih poslije lakše i bolje upregla u svoj jaram. U kratko rečeno, Rusija hoće mala slovenska plemena, da oslobodi, da bi ih poslije za vječita vremena podčinila svojoj vlasti.

Najbolji dokas za tačnost ovog tvrgjenja pruža Bugarska. Rusija je pvela 1877. godine rat protiv Turske za oslobogjenje Bugarske od turske vlasti. Sa svim nezavisno od toga, da Rusija samo svojom vojskom nebi dobila ovaj rat protiv Turske, da ruskoj vojsci, koja je bila u očajnom položaju, nisu priskočili u pomoć rumunjski vojnici, ona nebi ni Bugarsku, koja je tada, razumije se, bila posjednuta ruskim četama, nikada više oslobodila svoje vlasti, da najzad Austro-Ugarska nije energično protestovala protiv samovlasne ruske vlasti, koju je „oslobodilac“ provodio u „oslobogjenoj“ Bugarskoj. Bugari su prosto iz turske vlasti potpali pod rusku vlast, i

pri tom su još napravili samo vrlo rgjavu razmjenu. Turčin je uvijek bio blag gospodar, koji je svoje podanike ostavljao, da u njihovoj zemlji rade šta su i kako su htjeli, bačuška car poslao je pak u Bugarsku svoje kozake i žandarme, koji su se revnosno trudili Bugarima da objasne pravu rusku vladavinu. General Kaulbars, šef ruske vojne misije, koja je poslije protjerivanja kneza Aleksandra Battenberškog došla u Sofiju u oktobru mjesecu 1886. godine, da u Bugarskoj „zavede red“, ponašala se u Bugarskoj ne kao u nekoj samostalnoj državi, nego kao u nekom ruskom generalnom gouvernementu, tako da je njen rad, i pored sve blagodarnosti, koju su Bugari osjećali prema Rusima, Bugarima ipak najzad prekipio, i „ruski reformator“ morao je, da obustavi svoj slavni rad. Ali sa ovim neuspjehom Rusija se nije zadovoljila. Njeni agenti postarali su se za to, da se u zemlji ne uspostavi red. Stambulov, taj veliki Bugarin, koji je cio svoj život posvetio radu na veličini otadžbine, pao je kao žrtva od razbojničke ruke, koja je bila plaćena ruskim zlatom. Kralj Ferdinand, koji je nastavio rad Stambulova, i napravio Bugarsku velikom i moćnom, najomraznutija je ličnost na petrogradskom dvoru. Ali držanje je Rusije za vrijeme balkanskog rata otvorilo oči čak i rusofilskim strankama u Bugarskoj o pravoj ljubavi bačuške cara prema Bugarima, i danas svatko u Bugarskoj zna, da je Rusija oslobodila Bugarsku od turske vlasti samo zato, da bi od Bugarske stvorila posljednju etapu za svoje prodiranje na Carigrad. Sama Rumunjska nije dovoljno jaka da zadrži Rusiju na ovome putu. A Bugarska pak, podčinjena ruskoj želji, značila bi pak otvorena vrata za Carigrad. Zato Rusija nije nikoga ni mogla željeti jaku Bugarsku.

(Sljeduje treći članak.)

Sve veće neslaganje sila sporazuma.

Čudnovato je, da se od strane sila sporazuma sve češće čuju glasovi u kojima se tvrdi, da će svjetski rat biti skoro završen. Kada se u današnje dane pažljivo prati pisanje novinstva sila sporazuma, onda se bez naročite pakosti slobodno može izvesti zaključak, da vogje sila sporazuma vrlo dobro znaju, da rat više ne može dugo trajati, jer se-i njihov savez ne može više dugo održati. Ovaj se zaključak mora izvesti iz pisanja sila sporazuma, jer glasovi, koji glasno odjekuju iz pojedinih listova, postaju sve oštiji. I kao što je jedan put već primijećeno na ovome mjestu, ne treba zaboraviti da u svakoj sporazumnoj državi cenzor predhodno dobro pregleda sve ove glasove, prije nego što se u opšte dozvoli, da oni budu objavljeni. Istine, koje sile sporazuma megjusobno prebacuju, zvanično su odobrene, isto tako i zvanično potvrđene istine, državne istine, istine, koje jedna vlada prebacuje drugoj.

Pokazuje se, da nepravda, sebičnost i sitničarska zavist ne mogu zajednički ići ni onda za duže vrijeme, čak ni onda ne, kada imaju zajedničkog neprijatelja. Jer to su osobine, koje se upravljaju protiv svakoga, pa i protiv vlastitog saveznika. Engleska sebičnost za novcem iskorišćuje slabu Italiju, a halapljiva Italija škilji već danas za francuskim posjedom u Africi, a Francuska je ljuta, što se ništa neće, da zna o francuskoj slavi, kojima neprijatelj sjedi u njihovoj zemlji. Mi objavljujemo jedan pariski glas, kog vadimo iz švicarskog lista. Donosimo to bez ikakvog izlišnog komentara.

Švicarski list piše: „Vijesti iz Parisa pokazuju jasno veliki upečatak, koga su tamo izazvali najnoviji njemački uspjesi na zapadnoj fronti. Velika nervoznost, koja je vladala poslije potpunog neuspjeha Joffre-ove ofenzive znatno je još pove-

ćana poslije posljednjeg napada Zeppelina na Paris. Toliko hvaljena nadmoćnost francuske vazdušne flote opet je izdala sva očekivanja. Sve nade za budućnost polažu se još na veliku proljećnu ofenzivu. Ali se osjeća vlastita slabost, zato cijelokupno novinstvo upućuje opomene Engleskoj i Italiji, da francuska fronta bude pojačana englesko-talijanskom pješadijom, a naročito artilerijom. Iz novinstva se vidi još, da su u Engleskoj malo skloni za to, da pošlju veću vojsku u Francusku. Italija se pak odlučno protivi, da odvoji i jednog jedinog od vojnika“.

Sile sporazuma svagaju se na svima bojištima. Ali o tome da se u Solunu sprema jedna nova sramota za sile sporazuma, i da ona svakim danom sve više sazrijeva, o tome se, izgleda, ipak svi slažu. Izgleda, da se sada već traži i izgovor, kako bi se najlakše mogli ukloniti sa za njih tako usijanog zemljišta.

„Matin“ piše o tome: „Grčki je general Mosopulos posjetio englesko balkansko bojište. On je očito bio iznenagjen preduzetim mjerama za odbranu. Prema mišljenju grčkih vojnih krugova, neće se preduzimati nikakav napad protiv saveznika, dok Srbi i Talijani ne budu otjerani iz Albanije. Biti će nam dozvoljeno pitati dali će saveznici taj za docnije objavljeni napad sačekati.“ Čak i „Matin“, čiji su stupci inače bili ispunjeni najvećim hvalisanjem, dopušta sada već, da je i Francuzima i Englezima milostivo dozvoljeno u Solunu samo još kratko vrijeme bavljenja, dok austro-ugarske čete isteraju Srbe i Talijane iz Albanije! Najpakosnije pak odjekuje glas iz talijanskog novinstva. Švicarski list piše: „Unutrašnji položaj Italije mnogo je prije sazio nego što su to predpostavili krajnji pesimisti. U svima ministarstvima vlada krajnja nervoznost. Salandra je posjetio Giolitti-a u Turinu. Vijesti primljene iz Milana, koje su stigle preko Zürich-a, javljaju, da su govori, koje su izmijenjala oba ministra prilikom njihovog sastanka, izazvali krajnju depresiju. Salandrin govor označava se kao njegova odstupnica. Osim toga govori se mnogo i o razmiricama izmegju talijanske vlade i generalštaba, koje postaju sve zaoštrenije.

Iz sviju krajeva Italije stižu nepovoljne vijesti. Ali ne samo zbog unutrašnjih odnosa, nego i zbog spoljnih prilika ima Italija velikih briga. O engleskom iskorišćavanju doznajemo mi iz Zürich-a: „Prema pouzdanim informacijama, Engleska je uputila zahtjev talijanskoj vladi, da bez oklijevanja pošalje svojih 200.000 vojnika u Solun, jer inače ne može biti ni govora o uregjenju pitanja za uvoz engleskog uglja u Italiju. Ogorčenje protiv Engleske u Italiji tako je veliko, da se u Italiji već otvoreno počinje govoriti o kršenju londonskog ugovora o zaključenju zajedničkog mira.“

Resumé: Mi ponavljamo, kada ministri sila sporazuma govore o skorom završenju rata, onda znaju zacijelo zašto tako govore.

Balkanske vijesti.

Crnogorska kraljevska porodica ostaje u Lyonu.

Lyon, 9. februara.

Crnogorska kraljevska porodica nastaniti će se konačno u jednoj vili u okolini Lyona. Opunomoćene diplomate na crnogorskom dvoru već su prispjeli u Lyon.

Zvanično bugarsko objašnjenje o napadu [na Solun.

K. B. Sofija, 9. februara.

Vladin organ „Narodni Prava“ pišu: Za Grčku će možda biti teško, da vidi strane čete na svome zemljištu, ali mi se zato ipak ne možemo zadržati, da tamo potražimo našeg neprijatelja i da ga uništimo. Nadamo se, da će Grčka najzad uviditi, gdje su njeni pravi prijatelji. U svakom slučaju mora se reći, da nam je nemoguće ostaviti našeg neprijatelja u blizini naših granica. Neprijatelj mora biti odatle odagnat.

Iscrpljeno strpljenje Grčke?

Grčka većina traži udaljenje četa sila sporazuma.

Sofija, 9. februara.

„Balkanska Pošta“ javlja iz Atene: Poslanici Gunarisove stranke, koji su u većini u grčkome parlamentu, držali su ovih dana, pod predsjedništvom ministra unutrašnjih djela Gunarisa sjednicu, na kojoj su pretresali pitanje o držanju Grčke. I ako parlamenat zvanično ništa ne preduzima, izja-

vili su poslanici, da se oni ipak osjećaju ovlašćeni da dadu izraza o mišljenju većine i da utiču na sudbinu zemlje. Poslije utvrgivanja ove činjenice, izjavila je grčka većina, da neće više dozvoliti nagomilavanje englesko-francuskih četa na grčkome zemljištu. Vlada treba, kada to zahtjeva grčki interes, da ide zajedno sa centralnim vlastima. Gunarisova stranka odlučio traži, da vlada podesi svoje držanje prema strankinim odlukama.

Skupština u Nizzi.

Lugano, 8. februara.

Prema izvještajima „Corriere della Sera“ oko 40 srpskih narodnih poslanika, koji borave u Rimu, primili su poziv iz Nizze, da se tamo sastane Skupština. Namjerava se u Nizzi obdržavati redovite sjednice Skupštine, kojoj bi prisustvovali svi članovi vlade i Pašić.

Posjedanje Krete.

Zeneva, 8. februara.

Prema primljenim vijestima iz Parisa namjeravaju sile sporazuma zaposjesti ostrvo Kretu.

Prodiranje Austro-Ugarske u Albaniju.

Lugano, 7. februara.

U Drač stižu neprestano bjegunci iz srpskih, crnogorskih i francuskih četa, sa opsade na Lovčenu, od koje se spasla jedna trećina. Austro-ugarske predstraže su na rijeci Istmi, i morati će, po talijanskim vijestima, još duže ostati na mjestu, zbog rgjavog vremena.

Srbi u ruskoj vojsci.

Stockholm, 9. februara.

Carskim se ukazom nareguje, da se svi Srbi od 18. do 45. godine, koji borave u Rusiju, smjesta unovače u rusku vojsku.

Jedan Srbin o napuštanju Srbije od strane Engleske.

Haag, 8. februara.

Pavle Popović u današnjem „Morning Post“-u saopštava opširan i časnim ogorčenjem prožet članak, u kome prebacuje Engleskoj, što je nesavjesno napustila Srbiju. Na kraju članka Popović doslovno veli:

„Engleska do danas nije pojmla značaj Srbije. Potrebno je bilo, da se dogodi potpuna tragedija Srbije, pa da Engleska uvidi, da je ona, koja brani i održava istočnu vladavinu velike Britanije. Ona je ključ istoka i tek onda, kad je ona pala, počela je Engleska da shvaća, da će biti Egipat s te strane zagrožen. Kad su prvi njemački topovi zagrmili ne gagjaju Srbiju, nego Egipat, i to je prava istina. Britanska nadmoćnost na Balkanu jako je uzdrmana. Svaki je mislio, da će Engleska energičnije raditi. Ona bi svoje sopstvene interese zaštitila, da je stvorila jednu jaku jugoslovensku državu, i da je od Austro-Ugarske otkinula onu količinu moći, koja je ona Srbiji ustupala. Svi razgovori o nekakvom rascjepu u Bugarskoj samo su obična pričanja. Bugarska je zajedno sa svojom ranijom opozicijom potpuno složna; ona uavgja, da je njen jedini spas na strani centralnih vlasti“.

Najnovije brzojavne vijesti.

Kralj Ferdinand u njemačkom glavnom stanu.

K. B. Berlin, 9. februara.

Bugarski kralj prispio je na višednevno bavljenje u njemački glavni stan, u pratnji bugarskog premijera Radoslavova, i glavnog zapovjednika bugarske vojske Jekova. Na dogovore je došao u glavni stan kancelar i državni sekretar ministarstva izvanjskih poslova.

Novi austro-ugarski konzul u Carigradu.

Carigrad, 9. februara.

Bivši austro-ugarski konzul u Jedrenu Herzfeld, koji je imenovan za generalnog konzula u Carigradu, primio je svoju dužnost.

Nemiri u Purtugalskoj zbog pozivanja u vojsci.

Zürich, 9. februara.

Iz Lisabona se javlja: Usljed nemira u Lisabonu i Oportu opozvan je dekret predsjednika, kojim su nekoliko godišta pozvani pod zastavu. Iz Oporta došlo je nekoliko krstarica u pristanište Lisabona.

Borbe oko Oslavije.

Kako borbe opisuje jedan Talijan.

Dolina Oslavije, koja se prostire sjeverno od Podgore, a zapadno od Soče, postala je za Talijane dolina smrti. Samo mjesto leži na uzvisini i položaj je vrlo važan, jer bi se sa njega mogla otvoriti direktna vatra na Goricu. Prilikom jednog od mnogobrojnih juriša, koje Talijani ovdje vrlo često poduzimaju, pošlo im je za rukom, da deset puta nadbrojnijom snagom, potisnu za kratko vrijeme austro-ugarske čete; ali ove su svojom hrabrošću opet potisle Talijane i zauzele položaje. I borba se sada oko Oslavije i dalje nastavlja. Opet Talijani napadaju stalno na Oslaviju, ali se nikako, i ako su nesrazmjerno mnogobrojniji, ne mogu pohvaliti, da su ove položaje osvojili.

Barzini, ratni dopisnik „Corriere della Sera“, opisuje jedan od mnogobrojnih talijanskih napada na ove položaje, i mi donosimo taj njegov opis, jer se njime lijepo opisuje sva težina ovog bojišta, i on je najrječitija hvala za austro-ugarske čete i njihovo vodstvo.

Nitko ne može ni zamisliti — piše Barzini — kako je izgledao ovaj kut zemlje prije rata. Sve je ovdje opustilo, razoreno i uništeno. Nema tu ni kuće, ni jednog stabla, ni puta. I samo je zemljište sasvim opustilo i ogoljelo, kao još u prastara vremena. A čudno su na njoj ostali tragovi posljednjih borbi, kao što se i na morskim obalama mogu viditi svakojaki znaci poslije oluje. Položaje je na ovom mjestu teže braniti, nego osvojiti. Ali nijedna od protivničkih strana ne može se pohvaliti, da je dugo držala ove položaje u svojim rukama. U toku samo nekoliko sati prelazila je Oslavija iz ruke u ruku; dogodilo se četiri i više puta zastopce! A ipak je ovo ovdje samo mali front od tri kilometra, ali to su tri paklena kilometra, na kojima je ispućano više municije, nego što je inače ispućano jedna vojska.

Kada sam prvi put došao na položaje kod Oslavije, kao da mi je mora pritisla grudi, a i sada me nikako ne napušta. Činilo mi se, kao da se spuštam u kakav vulkanski krater smrti. Bio je to hladan, maglovit ratni dan, kada sve izgleda još crnje i gore nego inače. Ogromne rupe, koje su izrovali austro-ugarski topovi od 30,5 centimetra, sasna su izbrazdili zemlju. Vojnici obilaze oko njih, koliko je to moguće, često upadaju, a zatim si pružaju megjusobno zablacene ruke, da mogu izići iz tih rupa smrti. Svatko osjeća, nitko ne govori ni jednu riječ. Ovdje smo već u domašaju neprijateljske vatre.

Oslavija je opet trebala da bude osvojena, jer je ona, i ako je prije osam dana bila u našim rukama, poslije dvadeset i četiri sata neprekidne vatre sa neprijateljske strane, morala da bude napuštena. Ovdje se bori u jednom još nekrštenom kraju. Nitko ne zna imena ovih mnogobrojnih brežuljaka. Na kartama nisu označeni, a tko ih i poznaje, možda je već davno mrtav. Mjestina se daje proizvoljno „nom de guerre“, pravo ratno ime, a za brežuljke je dovoljno samo i označenje njihove visine. Lijevo od nas leže „bijeli položaji“, koji su dobili to svoje ime po bijelo okrećenim razvalinama, koje odmah upadaju u oči u potpunoj monotoniji pustoši. Vojnici sa ovih „bijelih položaja“, imaju danas da zauzmu kotu 188, koja se naslanja na položaj „nezaklani Bošnjak“. Na ovim stijenama stajao je mjeseca novembra prošle godine neki bosanski vojnik na straži. Jednoga jutra, Bog bi ga znao zašto, izišao je iz svojih skloništa, i sasvim otvoreno stao na ivicu jarka. Izgledao je, kao kakav džin, koji se podiže u nebesa. Zrno iz puške ga pogodi, i on se opružio svom dužinom, njegova lješina je dugo ostala na mjestu, gdje je pao. Od tada je ovo mjesto dobilo ime po njemu, i često je dovikivanje vojnika preko brijegova, remetilo mrtvački san ovog „nezaklanog Bošnjaka“. A odmah iza njega leži Oslavija sa omanjim brežuljcima. Granate su ovdje

razorile ne samo kuće, nego su istjerale iz zemlje i temelje zgrada, tako da one bijele razvaline budu oči kao što bi upadao u oči samo jedan zub u razvaljenim vilicama. Odmah dalje sa desne strane nalazi se Podgora, koja ovdje stoji pušeci se kao kakav vulkan. Značaj ovog parčeta zemljišta leži u tome, što se sa njega pruža mogućnost, dominiranja nad Goricom. Ali ovo je usijano zemljište, na koje se može doći samo sa najvećim žrtvama, i na kome se je nemoguće održati. Austro-ugarski vojnici mogu ovdje da brane svako mjestance, mogu da zaštite Oslaviju sprijeda, sa strane, pa čak i od nazad, vatrom njihove artiljerije, koju je nemoguće naći, a koju su oni zaklonili negdje na položajima kod Plava, na Monte Santo, kod Sabotino, kod Kuka ili kod San Gabriele.

U koliko više sviće u toliko postaju sve jasniji odbrandbeni položaji austro-ugarskih vojnika. Mogu se vidjeti sve novi i novi položaji. Mjestimično je poregano po šest redi rovova, isprepletanih žičnim preprekama i jarcima. Pa kako tu da se izvrši napad?...

Trebalo je dugo čekati, a zategnutost je bila strašna, obustavljeno je disanje. Svakim trenutkom postajao je položaj sve nesnosniji, teži. Iza Oslavije vide se bijele kuće Gorice, tako blizu, da je potrebno samo pružiti ruku i dohvatiti, pa ipak tako daleko. Čuje se vika: oni proizvode napad!... Napad se vrši uz brdo. Kroz blato, u opasnosti pri svakom koraku, držeći u ruci sasna blatnu pušku, probijaju se vojnici u rojevima kroz žičane prijevike. Polahko se napreduje, jer se i poslije svakog najmanjeg napredovanja mora zastati. Mučna je bila, a ipak tako uzvišena ova igra. Zanošeci je odjekivao pucanj pušaka, a još strašnije je djelovalo pucanje mašinskih pušaka. Vjetar je duvao. I napad zastade. „Za ime Božje!“ šaputahu blijede usne „oni se vraćaju!“ Ali oni se ne vraćahu, oni napredovahu, ali ostavljahu samo grob do groba.

Tako je Oslavija opet osvojena.

Podlistak.

U ruskome ropstvu.

(Nastavak)

Kroz Rusiju.

Kod Wolocziške, sjeveroistočno od Tarnopola, prešla je naša zamorena povorka prvi put preko carsko ruske granice. Drum tamo prolazi između dva potoka, i spušta se na jedan stari nasip. Na sredini stoji trošna, drvena, pogranična kućica. I pored prašine, koja se diže u zrak sa prašnjave ulice i koja se teško spušta na iznjurena pljuća, nas je obuzela izvjesna zainteresovanost. Prvi put na ruskom zemljištu! U zemlji korbača, u zemlji krvavog cara! I svačija se misao zainteresova dvojinom više.

Šta mi je prvo palo u oči na ovome mjestu, bila je nepobitna sličnost sa starijim austrijskim provincijskim mjestima, u čijim se kamenim gragjevinama još sačuvala starodrevna tradicija iz doba Marije Terezije. I kamene barake u Wolocziški podsjećahu me na to. One su pokazivale, da je ovdje na granici, još iz starina održavano iskreno susjedstvo, da je u Rusiji a ugled uzeta Austro-Ugarska. I gdje god je to učinjeno, bilo je u korist Rusije.

Već noviji dijelovi varošice na putu za kolodvor pokazivahu, podizani na brzu ruku od suvog drveta, čisto ruski način gragjenja. Pored ovih kuća prolaze ruski vojnici i ruski seljaci, sa podjednakim pljosnatim kapama, svi odjeveni

u uniformu blata. Žene su prolazile sa kotaricama pored povorke, i nudile su na prodaju velike bijele hljebove, kobasice i sjeme od suncokreta, razumije se po ratnoj cijeni. Sjemenje od suncokreta, i pored sve gladi koju osjećamo, nismo znali kako da jedemo; a Rusima pak, koji su svi bez izuzetka to jeli, bila je to poslastica. Opšta sirotinja, koja tamo vlada, ne može više da si dozvoli, a ruski vojnik sa svojom platom od jedne rublje mjesečno, još manje može što da si kupi.

Poslije dužeg bezrazložnog vogjenja s jednog kraja na drugi — Rusi su još u samom početku umjeli da nam pokažu svoju nesposobnost za red i organizaciju — najzad smo svi zajedno, i zdravi i bolesni, utovareni u konjske vagon, po 40 do 50 u jedan vagon. Među nama je bilo i nekoliko austro-ugarskih i njemačkih časnika, i svi su oni bez pardona utovareni u ovaj isti nobli razred.

Dvije noći i dva dana, dugih kao dvije vječnosti, putovali smo mi tako kroz Volhiniju sve istočno. Tko je znao kud? Zemljište se malo razlikovalo od galicijskog, svuda brežuljci sa pošumljenim dolinama; samo su polja bila nešto veća, u glavnom samo ne onako dobro obragjena kao kod nas. To je mogao odmah viditi i svaki neiskusni. Po gdje-gdje bi se vidilo samo po neko rusko selo, i kućice u njemu bile bi u toliko bijednije, u koliko je bila veličanstvenlja crkva sa pet kubeta. Ovaj put je bio podjednako mučenje i danju i noću. Nigdje prilike, da se umijemo, a megjutim posjetili su nas već slijepi

putnici u našim košuljama! Ovi nezvani gosti nalazili su na nama bar hrane, a nama prvoga dana nisu dali ništa, a idućeg dana kupili su nam naši sprovodnici, za novac koju su primili na ime našeg izdržavanja, po jedan mali komadić kobasice i po jedan veliki bijel hljeb. Zatim je razdavan sibirski sir, i kako se na svakom kolodvoru mogao dobiti „kipjatok“, to je proključala vruća voda u velikim kazanima, mogli smo bar da se koristimo ovom „poslasticom“. Nismo se još bili navikli na grubu, zrnati zeleni duhan, koga smo mogli pušiti samo krišom od ruskih stražara.

Najzad, najzad je okolina malo oživila. Mogao se, pored brzojavnih direkta, viditi sada i put, koga smo ranije uzalud tražili pored željezničke pruge. Sada smo prolazili kroz čitave voćnjake, parkove, bili smo u voćnjaku Rusije, pred Kijevom, kako nam Rusi rekoše.

Tu je bila, odmah iza druma, i prva velika varoš koju smo vidili na našem putu, Kijev. Ona se prelijeva divno u sunčanim talasima Dnjepra. Vide se mnogobrojne crkve, sa krstom sv. Andreje, većinom u bizantijskom stilu. Ali tko je mogao, da se raduje ovom svemu novom ovdje, pored ovih grubih ljudi. Mi smo se više radovali vidivši, da su sve lokomotive na stanicama bile natovarene drvima, na mjesto uglja, a da uglja nigdje nije ni bilo. Tada smo osjetili, da je gvozdeni обруč naših četa više pritjesnio veliku Rusiju, nego obrnuto. Najbogatiji majdani uglja u ruskoj Poljskoj bili su tada već u našim rukama.

Ali mi se nemiemo zavaravati, da je ovim borbama zapečaćena njena sudbina. Žešće nego ikada vodi se ovih dana opet borba oko nje."

Barzini je znao šta je radio, kada je posljednjom rečenicom svog lijepog opisa borbe, pripremio svoje zemljake, da će radost zauzeća ovih položaja i ovog puta trajati samo vrlo kratko vrijeme. Onoga dana, kada je objavljen u talijanskom listu njegov članak, 26. januara, javio je austro-ugarski generalni stožer, da su carske i kraljevske čete osvojile neprijateljske položaje kod Oslavije i tom prilikom zarobile 1197 vojnika, i 45 časnika. A od tada Barzini nije više imao prilike, da opisuje kako su Oslaviju opet osvojile talijanske čete, od tada Oslavije nije više promijenila gospodara, i za iznurenost talijanskih četa dovoljan se dokaz može naći već i u tome, što Cadorna i ne pomišlja više, da talijanskoj vojsci stavi u zadatak, da ponovo osvoji Oslaviju. Talijani se dakle i sami osjećaju, kao pobijegjeni.

Narodna privrjeda.

Poboljšanje valutnih cijena.

Na valutnom trgu u Austro-Ugarskoj ima da se zabilježi i dalje bitno poboljšavanje. Ono se nalazi u ostvarivanju vrijednosti sviju inostranih sredstava za plaćanje. Umjerenost valute uzima svoj izlaz sa berlinskog trga, na kome se u posljednje vrijeme pojavila jaka tražnja krunskih novčanica, što se dovodi u vezu sa nabavljanjem njemačkog kapitala za austrijske i ugarske nepokretne vrijednosti. U vezi sa poboljšanjem cijene krunskih novčanica u Berlinu, bilo je ovdje i većih ponuda u njemačkim sredstvima za plaćanje. U isto vrijeme opazilo se bitno padanje vrijednosti valute neutralnih država.

Ponovno otvaranje bečke burze.

Poslije temeljne pripreme izgleda, da je pitanje o burzovnom saobraćaju u Beču sa svim sazrijelo. Riješenje njegovo stoji u tijesnoj vezi sa odlukom, koja se u tom pravcu ima donijeti u Ugarskoj. Ta veza ne nalazi se u kakvim zakonskim opredjeljenjima, nego u prirodnoj ocjeni, da je cjelishodno, ako se saobraćaj efekata u prijestonicama Monarhije razvija na jednakoj osnovi. S toga se može uzeti, da će se to pitanje u obim državnim polovinama urediti na jedan i isti način. Ministar je financije vitez Leth, odmah poslije primanja svoje dužnosti

ocienio mogućnost uređenja burzovnog saobraćaja, pa je preduzeo korake, da prije svega izvede razbistravanje gledišta u finansijskim krugovima. Poslije je mnogih razgovora i pregovora postignuta suglasnost i u krugu su bečke burzovne komore pregovori toliko napredovali, da se mogu otvoriti pregovori i sa finansijskom upravom. U idućim će danima ministar financije vitez Leth preduzeti savjetovanja sa zastupnicima burzovne komore i drugim ličnostima finansijskog svijeta, koje su se s tim pitanjem bavile. Cijelj je, da se stvore konačne predpostavke za ograničeni početak burzovnog saobraćaja i da se u isto vrijeme primjenu iskustva, koja su stečena za vrijeme rata, da bi se mogle suzbiti moguće pretjeranosti spekulanaata.

Austrijsko svjetleće ulje za Njemačku.

Austrijska je vlada izjavila gotovost, da obnovi ugovore o snabdijevanju Njemačke svjetlećim uljem. U novom ugovoru za nabavku učestvovati će pored državnih mineralnih tvornica još i dvanaest privatnih rafinerija. Količina nabavaka iznosi 6600 cisterni, od kojih 2800 dolaze na državne rafinerije, a ostatak na pomenute rafinerije. Cijena je prema ugovoru o nabavki nešto viša od one u prvom ugovoru.

Engleska kupovina žita u Rumunjskoj.

„La Politique“, organ Margilomanov, piše: vijest, da su engleski kupci položili treći dio kupovne cijene, a to je 90 milijuna leja u zlatu, kod rumunjske Narodne banke, osniva se na jednoj zabludi. Ni jedan heler neće doći u Rumunjsku. Deponovanje će se 3,300.000 funti šterlinga izvršiti kod engleske banke na račun rumunjske Narodne banke. Ovaj novac unijeti će Narodna banka na fiktivan način u svoje podrumne i služiti će kao osnova za izdavanje 262,000.000 leja novčanica, s kojima će se isplatiti prodavci rumunjskog žita. Ako bi se Engleska razljutila, onda deposit stoji na njenom raspoloženju u rumunjsko izdavanje novčanica ostalo bi bez odgovarajuće metalne podloge, čime bi se stanje Rumunjske vrlo pogoršalo.

Znatno smanjenje zemljišta za usjev u Francuskoj.

Površina se je zemljišta zasijanog ozimnom pšenicom smanjila prema prošloj godini sa ravno pola milijuna hektara, a prema 1914. za 1.2 hektara. To spadanje stoji u vezi sa činjenicom, što su od neprijatelja posjednuta baš najplodnija polja sjeverne Francuske, koja su do sada davala najveći postotak od čitave žetve.

Na kolodvoru se tiskala oko nas velika gomila, koja nas je po neki put i otvoreno grdila, vidio sam tu i reportera ruskoga „Kiev“-a, i njegov ruski list bio je moj ruski bukvar, iz koga sam, kao i iz natpisa uz put učio ruski da sričem. Poslije dva dana, na moje veliko iznenađenje, imao sam već prilike, da u „Ruskoje Slovo“ pročitam cijelo moje ime, gdje se saopštava, da sam zarobljen. A to je ono isto „Ruskoje Slovo“ protiv koga sam u svoje vrijeme, kod kuće, tako često pisao. Pa ipak dobro, mislio sam. Ovaj list će ipak prije doći u moju domovinu, nego moja pošta.

Sa kolodvora smo otjerani u tvrgjavu, razumije se praveći veliki zaobilazni put kroz cijelu varoš, da bi gragjanstvo vidilo, kakve je sve pobjede izvojevala ruska vojska. Dogagjalo se, da su isti transporti zarobljenika provogjeni kroz razna mjesta, i uvijek iznova brojani, da bi se na taj način bar u nekoliko popravila sudbina. Otuda potiču i oni veliki, netačni brojevi o našim zarobljenicima u Rusiji.

U starome gradu, na kojem se sada čine nova gragjenja, zacijelo zbog stalnih „ruskih pobjeda“, pretresani smo još jedanput svi iznova. Rusi su tražili sve što se još ma za šta moglo upotrijebiti. Oduzeli su nam čak i ruske vojničke zdjelice za jelo, koje su nam ranije bili dali. Čak i tu nam još nikako nije data prilika, da se okupamo; mnogi čak nisu imali ni košulje, ali to Ruse, i ako smo mi jasno iskazali našu nevolju, nije dirnulo ni najmanje. Utovariše nas idućeg dana opet u „konjske“ vagone, i opet putova-

samo bez prestanka, opet tri dana i tri noći, ovoga puta samo u pravcu na sjevero-istok. Prolazili smo stalno pored daščara klonih padu, koje oni nazivahu seoskim kućicama. Samo po kad-kad prolazili bi kroz neku veću varoš, većinom noću, i sretali bi tu nove transporte vozova sa vojnicima ali — bez pušaka.

Zaključujući iz napisa sa vozova, koji su se sa nama ukrštali na pojedinim stanicama, nalazili smo se na pruzi Kiev-Moskva. Jednog jutra istjeraše nas iz voza. Blagodareći mom revnosnom učenju slova mogao sam na stanici pročitati natpis „Sasovo“. Pravo rusko selance, postavljeno u sred pijeska, a sve na drvu, drvu i opet drvu.

To je bila željeznička stanica za nama odredjeno mjesto „Jelatmi“, južno izmegju Moskve i Vladimira. U jednoj čajdzinici, u koju nas uvedoše naši stražari — nas je sada bilo svega 40, ostali su na ranijim stanicama skinuti sa voza, orijentisao sam se ja na brzu ruku o našem položaju, na jednoj ruskoj zemljopisnoj karti, koja je visila o zidu. Doručak, i ako nam je dat vrlo gostinjski, u stvari nije bio nišra. Stražari, koji su dobijali po 34 kopjeki za izdržavanje svakog zarobljenika, nesumnjivo su veliki dio zadržavali za sebe, jer hljeb i čaj što su nam dali, nije više koštao od 10 kopjeki.

Češće su nam prilazila, naročito ruska djeca, i htjela su od nas da saznadu, kakvi smo mi barbari, i da li zarobljenicima odsjećamo uši i noseve. Ovakva pitanja ne treba da začuguju, kada se pomisli, da su nas stari Rusi još i pi-

Proizvodnja zlata u Erdelju.

Proizvodnja je zlata erdeljskih radionica harkortskih rudnika i kemijskih tvornica iznosila u mjesecu januaru 105.000 grama. Cijelokupna je proizvodnja u prošloj poslovnoj godini iznašala 767.000 grama, prema 937.000 za isto vrijeme prošle godine.

Treći engleski ratni zajam.

Prema zaključenom sporazumu izmegju Mac Kenna i londonskih banaka iznašati će treći engleski ratni zajam 400 milijuna funti šterlinga. Biti će 5 postotni; na deset godina ne može se odkazati, a emisija mu je 99%, 4¹/₂ postotne obveznice drugog ratnog zajma, koje staje na 97 uzeti će se sa 100 u zamjenu za nove obveznice.

Poljoprivredna banka u Varšavi.

Po njemačkom primjeru osnovati će se u Varšavi poljoprivredna banka radi potpomaganja zemljoradnje. Poljoprivredno kreditno društvo dati će u tu cijelj 3 milijuna rubalja.

Morgan na putu za Evropu.

Zastupnik „Wolffovog“ ureda javlja bežičnim brzojavom iz New-Yorka: Morgan je otputovao u Evropu, kako se govori, da zaključi novi francuski zajam od 250 milijuna dolara. Trajanje zajma predviđa se tri do pet godina, a osiguran će biti podlogom od vrijedećih papira. Kako se čuje, cio iznos ovog zajma upotrijebiti će se na plaćanja u Americi. Podloge za zajam sačinjavati će vjerojatno američki vrijedeći papiri i obligacije drugih vlada, koje je francuska vlada za to predobila.

**Firme sviju vrsta
ZA UREDE I PRIVATNA LICA**
po porugjbini šalje odmah
DAVID FRANK, firmopisac
Brod na Savi. — Telefon 75.

Bliza obavještenja daje uprava ovog lista.

tali u koliko Bogova mi vjerujemo i dali i mi u kućama stanujemo, kao i oni. Oni su zacijelo mislili na stračare. Sa mlagjima smo se lakše sporazumili. Vidi se, da su oni bistri, da imaju glavu, koja hoće da misli, i impulsivni kao što su Rusi od prirode, donjeli su odmah brzo i zaključak: „Onda ćemo doći k'vama, čim nas odavde istjeraju“.

Da, ali nas ne ispitivahu samo civilisti, bilo je megju njima i rekonvalescentnih vojnika, a jednom prilikom i dva starija ruska podčasnika, jedan kaplar i jedan narednik. Posljednjem sam čak morao, na njegovu ponovnu molbu, da napišem na jednoj karti — to je bila izglednica sa slikom carevom i njegovih generala — preporuku, da on hoće pošteno i iskreno da se preda. Ali nije bio strah, što je primoravao ove ljude, da se odlučuju na ovaj korak. To je samo oskudica patriotizma kod ruskog naroda, i neinteresovanje za sve, što se tiče opštih stvari. Ruska je vlada sama dovela do ove opšte nezainteresovanosti, ne dajući narodu mogućnosti, da se vaspita, i sada sama žnje plodove, koje je posijala.

Meni je to tada dobro došlo. Za napisanu prepruku dobio sam od ovog narednika dva komada po 15 kopjeki, dva srebrnika, za koliko je ovaj dobroćudni Rus izdao svoju otadžbinu. A ja sam megjutim, za moje tadašnje prilike, dobio obrtni kapital, koji mi je ostao i pored sviju ranijih pretresa, tako da sam se riješio misliti, kako da se napravim samostalan — bjegstvom.

Svedski kralj Gustav kao posrednik.

Stockholm, 9. februara.

Kako stokholmski list „Socialdemokraten“ saznaje od svoga londonskog dopisnika, govorilo se prošle godine u političkim krugovima Engleske o rijetkom koraku koji je švedski kralj Gustav, preko švedskog poslanika u Rimu, preduzeo bio kod talijanske vlade, i to baš u trenutku, kada je predstojalo stupanje Italije u rat. Korak je imao za cijelj, sprječiti Italiju da stupi u rat na strani četvornog sporazuma. Ako bi Italija ipak ostvarila svoju namjeru, naznačavalo je pismo kralja Gustava, da bi to uticalo na držanje Švedske. Stokholmski dopisnik „Politiken“-a potvrđuje, da ta stvar nije bila nepoznata ni političkim krugovima u Stokholmu. Nesumnjivo je vijest tačna, i ako pismo nije išlo preko poslanika, nego je samo privatno pismo švedskog Kralja talijanskom Kralju, o kome ministarstvo nije ništa znalo. Docije su, kako se priča, prepisi tog pisma poslani vladama u London i Paris, što bezsumnje otežava švedskoj vladi, da održi svoju neutralnost.

Marghiloman u Budimpešti.

Budimpešta, 9. februara.

Bivši rumunjski ministar predsjednik Marghiloman prispio je sinoć sa svojim sinom u Budimpeštu. On je izjavio jednom novinaru, da je sada već nesumnjivo, da se vojske saveznika moraju povući sa Balkana. Uništenje Srbije i poraz Rusa pokazuju ispravnost našega shvatanja.

Uzdrman položaj Sazonova.

Kopenhagen, 9. februara.

U Petrogradu se govori, da će prijašnji ruski poslanik u Beču Šebeko naslijediti Sazonova, koji će uslijed imenovanja Stürmera za ministra predsjednika morati odstupati.

Bolest engleskog kralja.

K. B. London, 9. februara.

Kralj neće lično otvoriti parlamenat, koji se sastaje 15. februara, da ne bi pogoršao svoje zdravlje.

Potopljen engleski parobrod.

K. B. London, 9. februara.

Potopljen je engleski parobrog Argo.

Odstupanje francuskog državnog podtajnika za aeronautiku.

K. B. Paris, 9. februara.

Državni podtajnik za aeronautiku Besnard podnio je ostavku.

Oskudica uglja u Italiji.

Obustava rada jedne tvornice plina.

K. B. Lugano, 9. februara.

Tvornica je plina u Reggio nelle Milia obustavila svoj rad.

I druge tvornice plina i industrije vrlo teško snose oskudicu u uglju.

Francuska će čekati napad.

Zürich, 8. februara.

Kako iz Parisa javljaju, ratni je savjet sila sporazuma zaključio, da se prema prijedlozima generala Sarrail-a iz Soluna ne preduzima nikakva ofenziva, nego da se sačekava samo napad sa neprijateljske strane i da se ograniči na odbranu.

Odkrića Salandrovim govorom.

Berlin, 8. februara.

„Voss. Zeitung“-u javljaju iz Züricha: Milanske vijesti iskazuju poražavajući utisak, koji je izazvao Salandrin govor o povlačenju talijanskih četa iz Albanije, kog je držao nedavno u Turinu. Govori se o nesuglasicama između vlade i generalnog stožera zbog narodne nesreće, koja prijeti. Salandra je u Turinu htio, s obzirom na obrt raspoloženja da učini pritisak na francusku vladu.

Nestajanje simpatija za četvorni sporazum.

Budimpešta, 8. februara.

U poluzvaničnom „Giornale d' Italia“ žali se jedan engleski novinar, što u Italiji prijateljsko raspoloženje prema Njemačkoj prevladuje. On osuguje, što većina talijanskih činovnika i službenika, veći dio vojske i skoro svi društveni slojevi učestvuju u tom pokretu. On moli talijansku vladu, da pristupi suzbijanju tog štetnog znaka. Jedan je talijanski poslanik

odgovorio u istom listu na englesku žalbu, kako on ne sumnja, da postoji pokret prijateljskog raspoloženja prema Njemačkoj, ali smatra da je protivu toga jedino sredstvo što uzajamnija suglasnost između saveznika.

* * *

Ovo je nastojanje Italije, da se na bilo koji način približi Njemačkoj, više nego prozirno. Kao u prošlosti vazda, nastoji Italija i danas da dogje do svog cilja tugjom pomoći. Već je poslije druge bitke na Soči pokušala Italija u Berlinu u tom smislu sondirati teren, ali je već i onda odbijena najodlučnije i upućena sa svojim predlozima u Beč. Ovaj će se novi pokušaj talijanske besramnosti i podlosti završiti jednako, kao i prvi. Današnja Italija ne može računati, da će joj ikada više poći za rukom nastaviti sa svojom starom politikom spletke — ona mora požnjeti, što je posijala.

Nerad u čuvenim mramornim majdanima

Lugano, 9. februara.

Stanovništvo je Carrara, gdje mramorni majdani miruju, protestovalo odlučio protivu vlade.

Rat i engleski državni prihod.

Haag, 8. februara.

U jednom govoru, koga je držao na londonskom poljoprivrednom sveučilištu, ministar je Samuel rekao, da engleski državni prihod iznosi 2400 milijona pfunti sterlinga. Kako je za ratne troškove potrebna svota od 1800 milijona, ostaje prosječno na svakog stanovnika po 13 pfunti sterlinga za godinu dana. Prema tome je, rekao je ministar, potrebna krajnja štedljivost. Kako je engleski zakon protiv zelenaštva i zelenaša srazmjerno blag, riješilo je englesko ministarstvo unutrašnjih djela, da izda strogu naredbu, da se stanovi u Londonu, koji su plaćani 2—3,35 pfunde, ne mogu ni sada skuplje izdavati, nego u mjesecu augustu 1914. godine. Samo ako je stan znatno popravljen može se kirija malo povećati, ali i to samo srazmjerno prema troškovima, koji su učinjeni i biti će zakonom regulisano koliko.

Potrošnja alkohola u Engleskoj.

Gravenhage, 8. februara.

Na posljednjoj je sjednici radničke stranke u Bristolu utvrđeno, da je novoustrojeni ured za kontrolu potrošnje alkohola, utvrdio baš suprotno od onoga, što je vlada očekivala. Mjeseca novembra 1915. godine istočeno je 110.000 galona viski više nego mjeseca novembra 1914. godine.

Nepovjerenje Rusije naprama Švedskoj.

Stockholm, 9. februara.

U ruskim mornarskim krugovima uvjerava se, da će idući dani donijeti važne dogadjaje na moru. Odnosi Rusije prema Švedskoj zahtjevaju uvećanu pripravnost na moru. Osim toga je ratni savjet entente zaključio, da se pod rukovogjenjem Engleske preduzme koncentrična fronta akcija, u kojoj će učestvovati sve države četvornog sporazuma. Za sad se Italija tome protivi.

Dnevne vijesti.**Početak školske obuke u Beogradu**

Poslije dugih mutnih dana otvaraju se opet vrata beogradskim školama na radost i za dobro svijui. Brže nego što su, pod prilikama u kojima se nalazimo, i najveće optimiste držale za moguće, pokazuje carsko i kraljevski vojni generalni gouvernement, ovim novim djelom napredka i humanosti, koliko je njemu stalo, da ispuni obećanje dato 7. januara ove godine, da će pomoći srpskome narodu, da se što prije zavedu redovne prilike. Za sada se pristupa otvaranju jedne ustanove, provizorne osnovne škole u Bitoljskoj ulici, u ranijoj zgradi Trgovačke Akademije. Ova će škola biti otvorena danas u četvrtak, 10. ovog mjeseca u 10 sati prije podne u prisustvu Njegove Preuzvišenosti gospodina generalnog gubernera grofa Salis-Seewisa, koji će svojim prisustvom još naročito povećati ovaj historijski dogadjaj. Otvarajući školu carski je i kraljevski gouvernement želio, da i u ovim danjima bure svjetskoga rata, odvoji mladež od opasnosti ulice, i da joj pruži prilike, da se duševno razvije za bolju budućnost. Naročito su za ovo blagodarni carskom i kraljevskom generalnom gouvernementu roditelji, koji se otvaranjem škola oslobagaju jedne velike brige.

Za sada je otvorena samo jedna škola, jer pri velikoj navalii za upis u školu — do sada se upi-

salo već preko 3000 djece — nisu odmah mogle biti nagjene sve prostorije za škole, koje bi i u svakom higijenskom pogledu odgovarale svome cilju. Ali carsko i kraljevski generalni gouvernement neumorno radi, da se otvore i dalje škole, po primjeru škole u Bitoljskoj ulici. Ova je škola petorazredna, i u njoj je postavljeno šest nastavnika. Predavanja će se držati prije i poslije podne, sa po 360 djece, muška su djeca odvojena od ženske. Treba pomenuti, da su blagodareći plemenitoj inicijativi gospodina generalnog-gubernera u beogradskom kotaru u većim mjestima već otvorene škole, u kojima predaju hrvatski učitelji oslobođeni vojne dužnosti, i sa svijui strana primljene su već vijesti, kako je postignut lijep uspjeh otvaranjem ovih škola. U Beogradu se škole otvaraju nešto docije, jer su zbog velikog broja upisane djece, morale biti preduzete opsežnije mjere. Pored ostaloga carsko i kraljevski generalni gouvernement, ustanovio je uz školu u Bitoljskoj ulici i pučku kuhinju, u kojoj će siromašna djeca besplatno dobijati hranu.

Sa mjerodavnog mjesta nose se još dalje mišlju da se u najskorije vrijeme otvore naročite stručne i srednje škole u Beogradu.

„I nov život cvjeta iz ruina“.

Još prije tri mjeseca mjesto straha, koje su izbjegavali ljudi, a danas? Svijet šeta danas kroz beogradske ulice, koje su danas čišće nego li ikada za vrijeme mira. Sa divljenjem to priznaju i rođeni beograđani. Svuda rade vrijedne ruke; održava se čistoća i u kući i u dvorištu. Oko kolodvora je živ saobraćaj. Ovdje je srce grada. Njegov glavni živac, željeznička pruga preko savskoga mosta, koja ga vezuje sa Austro-Ugarskom, već je davno uspostavljena, i voz za vozom preko mosta. Još je Mars gospodar dana, naročito ovdje na kolodvoru, ali i obični smrtni u civilu mogu se već služiti vozom, koji posvednevno dolazi iz pravca Niš—Stalac i odlazi u pravcu za Zemun. Od 1. februara zavele su redovan putnički saobraćaj na Dunavu Austrijsko Dunavsko Parobrodarsko Društvo i Kraljevsko Ugarsko Riječno i Pomorsko d. d., i vojničkim brodovima između Oršave i Beograda mogu se voziti i civilni. Električni tramvaj odlazi sada i na periferiju grada; i seljaci pješke i na kolima dolaze u grad, da na pijacama prodaju svoje sirovine. Beograd je znatno živahnio posljednjih dana. I tebi, o ti lijepi stari grade; i tebi će procvjetati lijepša budućnost iz strašnih rujina.

Tačno vrijeme.

Svakog dana u podne ispalili se u Beogradu jedan topovski metak. To je uobičajeno u svim većim mjestima u Austro-Ugarskoj, i prema ovome, svatko može da reguliše svoj sat na tačno vrijeme.

Povratak u Beograd.

Ovih se je dana vratio u Beograd prvak liberalne stranke i narodni poslanik, bivši ministar finansija dr. Voja Veljković.

Izbjeglice u Vrnjcima.

Svima izbjeglicama, koje se još nalaze u Vrnjačkoj Banji, a među njima ima i znatan broj uglednih ličnosti, dozvoljen je povratak svojim domovima. Ujedno im je preporučeno, da se što prije vrata u mjesta svoga stalnog boravljenja.

Osugjen zbog špijunaže.

Srpski podanik Petar Prvulović iz Bržanca osuđen ratnog suda u Paraćinu, od 15. januara 1916. godine, zbog špijunaže — počinjene prilikom njemačke ofenzive — osugjen je na smrt. Osuda je izvršena odmah sutradan 16. januara.

Osude ratnog suda.

Srpski seljaci Paun Boboč iz Radenke i Antun Žogan iz Dubočica osugjeni su od vojnog suda kod 4. etapnog zapevjedništva osuđen od 15. januara na smrt radi nepovlasnog nošenja oružja. Osuda je na obojici izvršena na 18. januara u Naresnici.

Zvanične objave.

Pučanstvo se upozoruje, da će se protiv osoba, koje bez propisane prijave kod električne centrale svojim kućama, trgovinama ili onim za obrt određenim prostorijama upotrebljuju električnu struju, u smislu postojećih propisa krivičnog zakona postupati,

a upotreba svetla električnog im se nakon pretrpljene kazne tri mjeseca neće dozvoliti.

Upozoruje se općinstvo, da na stan časnika ne isključuje dužnost prijave električnog svetla.

C. i kr. kotarsko zapovjedništvo.

U smislu odredbe carskog i kraljevskog generalnog gouvornementa u Srbiji imadu se glavne ceste po domaćem žiteljstvu uzdržavati.

Pozivaju se stoga svi od 14 godina stariji muškarci, koji su voljni kao težaci na cesti raditi, da se odmah prijave kod nadležnog općinskog poglavarstva.

Prednost kod namještenja umadu bivši nadcestari, cestari, stalni težaci, kamenari i t. d.

Nadnica iznaša 3 K (6 din.) bez hrane ili 1 K (2 din.) sa vojničkom hranom.

C. i kr. okružno zapovjedništvo Beograd-okolica.

Red plovidbe mjestnog parobroda izmegju Zemuna i Beograda.

Iz Zemuna u Beograd: 6, 8, 10, 12, sati prije podne; 2, 4, 6, 8, poslije podne; Iz Beograda u Zemun: 7, 9, 11, prije podne; 1, 3, 5, 7, 9.

Prevozne: Za osobe: I. mjesto 80 filira, II. mjesto 60 filira. Vojničke osobe plaćaju pol cijene.

KUPUJEM I PRODAJEM

SRPSKE MARKE

Izdavačka knjižarnica
GECA KOHN, Beograd
Knez Mihajlova ul. 1.

Mali oglasnik.

Pirotski tepih — čilim jedinstvene lepote u mustri i bojama, najsavršenije izrade. Veličine 4.00—3.45 metara, prodaje se iz slobodne ruke. Može se videti svakoga dana od 10¹/₂ do 11¹/₂ časova pre podne. Bitojska ulica 32. c 66

Traži se **stan sa namještajem**, dvije sobe i kuhinja sa pred-sobljem. Ponude na upravu lista pod „Hrvat br. 121“.

Gospojica student medicine traži mjesto kod liječnika kao asistentkinja, ili pomoćnica u ljekarni.

Gospojica student kemije traži tako isto mjesto kod nekog liječnika ili pri nekog ljekarni. Obratiti se upravi ovog lista „pod br. 120“.

Mlad čovjek njemačkom i hrvatsko-srpskom jeziku podpuno sposoban, spreman za magacinera ili kod ekspedicije traži mjesto. Ponude pod „J. G. 122“ u administraciji lista.

Bravarska radiona Preporučujem poštovanoj publici moju višegodišnju bravarsku radnju, Resavska ulica broj 63 a). S poštovanjem Panta Stanimirović. c 36

Vinogradar sa ženom koja je vična i kućevnim poslovima može dobiti mesto — službu u dobroj kući. Javiti se u vili „Gvozdíć“ na Smederevskom drumu od 3—6 časova po podne. c 38

Restauracija „Srpska Kraljica“ (Vasina ul.) preporučuje odlična pića i ukusna jela. Istom: bijela kava, gulaš, čubastija i kajgana. Cijena najumjerenija. c 44

Privatna kuhinja otvara se u privatnoj kući vrlo dobra kuhinja od 3. februara, u Kosmajskoj ulici br. 12. c 50

Dugogodišnja učiteljica

školovana u inozemstvu, daje časove iz njemačkog jezika. Za vrijeme predavanja konverzacija na njemačkom. Uslovi povoljni. Stan: Durmitorska ul. 19. (u dvorištu). c 52

Učiteljica

sa državnim ispitom, stručne škole i trogodišnjom praksom osnovne škole traži odgovarajuće mjesto na školi, osnovnoj, gragjanskoj ili stručnoj. Svjedodžba osposobljenja sa izvrsnim uspjehom. Adresa u upravi pod „Učiteljica“ br. 116. c 34

Na prodaju

odmah novi fini postavljivi zimski kaput jeftino. Podesan za čovjeka srednje veličine. Ratarska ul. br. 38. c 54

Stanovi

pokraj tramvajske pruge, suvi, suncu okrenuti, u Ratarskoj 49 i 103, Knez Danilovoj 33, Grobljanskoj 5, Starine Novaka 3 od jedne, dvije, tri sobe i kuhinje. Električno osvetljenje. Uпитati sopstvenika u knez Danilovoj ulici 35, posljednja vrata. c 55

Vinogradar

oženjen, vičan svome poslu, neka se odmah sa dokumentima javi u Car Uroševu ul. br. 17. c 56

Jedna ili dvije lijepe

namještene sobe sa ulice i sa upotrebom kuhinje izdaju se odmah. Topličin vijenac 25, gornji sprat. c 57

Pokućstvo

dobro usćuvano prodaje se jeftino. Uпитati Zetska ulica br. 2 od 9—12 prije podne. c 60

Mode salon

J. Božić Beograd. Nalazi se privremeno, Skadarska ul. br. 22 i prima na izradu sve vrste toaleta, kostime, mantile i t. d. za odličnu izradu jamči moj dugogodišnji rad u Beogradu. Primam više učenica i šegrta. c 61

Kuvarica

ili djevojka za sve traži se u jednoj oficirskoj porodici, koja kuva njemački ili austrijski. Topličin Venac ul. br. 25. c 62

Činovník

spreman u knjigovodstvu i korespondenciji, kod novčanih zavoda, trgovina, mlinoва, raznih tvornica i t. d., nudi se za vrlo skromnu nagradu. Obratiti se upravi ovog lista do 15. ovog mjeseca. M. K. 118. c 64

Za prtljag: Do 25 kg. plaća se 50 filira, do 50 kg. 70 filira. Za teži prtljag od 50 kg. plaća se još za svakih daljnjih 25 kg. prije navedena cijena za 25 kg.

P. n. putnici imaju se za utovarivanje, istovarivanje i čuvanje prtljaga sami brinuti.

Za tovarni prevoz trgovačke robe plaća se 50 filira od 100 kg.

Mjestnu plovidbu izmegju Zemuna i Beograda obavlja u parne dane Prvo c. kr. povl. dunavsko parobrodsko društvo a u neparne dane kr. ug. riječko i pomorsko brodarsko društvo.

Kino predstave za pućanstvo.

U buduće davati će se u Kino-pozorištu dvije predstave za pućanstvo, i to utornikom i petkom. Poćetak je u 3 i 5 sati po podne. Blagajna se otvara na tri četvrt sata prije početka predstave.

Cijene su: loža 1:50 kr.; I. mjesto 1 kr.; II. mjesto 80 h.; III. mjesto 50 h.

Proglas.

Svi žitelji Maćve na obalama Drine niže od Megjaša do Raće i diljem Save do Šapca, koji bi znali što javiti o nestalom kapetanu Oskar pl.

Tkalczu, zapovjedniku kralj. IV/27 pućko-ustško etapnog bataljuna, umoljavaju se, da samo pouzda vijesti uz dobru nagradu saopće njegovoj gospođi. Ovaj je zapovjednik dne 10. oktobra 1915. prigodom borbe na Drini bio u opasnosti, da će se utopiti, mu od onda nema traga. Opis osobe: niskog stana nešto okrupan, ćelav, zlatni zubi, vjenćani prsti s pismenima L. R. 27.X. 1906., crven prsten i ćatnik, monogram O. T. Na svakom je dijelu njegovog ruha bila ušita bijela vrpca, a na njoj naštaćano: Hauptmann Oskar von Tkalacz. Obavjesti ne se pošalju na uredništvo „Beogradskih Novina“ put najbliže c. i kr. vlasti.

Dvorska ljekarna.

Objavljuje se da je dvorska ljekarna „Protić“ koja se nalazi u Kralj Milanovoj ulici 87, i koja pod vojnim rukovodstvom, otvorena 6. ovog mjeseca.

Oglašujte u „Beogradskim Novinama“.

SPISAK

izgubljenih stvari g. PAJE G. MIJATOVIĆA, koćarskog trgovca iz Beograda, Knjaz Mihajlova ul. br. 45., koje su izgubljene na stanici u Stalaću.

1. Jedan veliki mrk kufer sa otvoreno žutim drvenim obrućima sa dve engleske brave.

2. Tri bale ušivene u platno za slamnjaće sa krevetskim prostiraćima, jastucima i dušecima.

Gornja 4 koleta snabdjevena su sa srpskim natpisom: Паја Мијатовић.

3. Jedan veliki koćni kofer sa mrkim cvilihom prevućen sa monogramom Д. В.

4. Jedan pljosnat rućni kufer sa dve brave.

5. Jedna veza — bala — knjiga vezana kajišima.

6. Jedna veza — bala — krevetskih pokrivaća vezana kajišima.

7. Jedna veza — bala — haljina, rublja i ostalog vezana kanapom.

8. Jedna torba od cviliha za kišobran sa jednim štapom sa srebrnom drškom.

Gornjih 10 koleta su u svoje vrijeme utovareni u jedan vagon za ugali i pokriveni jednim mrkim ćebetom i jednom mrkom ćojom.

Ako ko što sazna o ovim stvarima umoljava se, da javi ovoj upravi i dobiti će dobru nagradu. 49

Agenturska i posrednićka radnja

Sándor Pollák

— NOVI SAD, Ulica Kossuth Lajoš 11, —

preporučuje svoje prvoklasno komisiono stovarište, kao i svoje prvoklasno posredništvo.

CARO I JELLINEK DR. S. O. JAMSTVOM

Beć I., Deutschmeisterplatz 4.

rodućnice: Bodenbach, Budapest, Halbstadt i Trst

preuzimaju prevoze sviju vrsti u balkanske države.

Upute badava.

Gragjanska mesarnica

U Baba-Višnjinoj ulici br. 33. otvorena gragjanska mesarnica i prodavaće od februara ove god. p. n.

2 krune 1 klg. govegjeg mesa

Berthold Goldstein

BEOGRAD, Simina ulica 16

koji po naroćitom odobrenju c. i kr. vlasti otvorio u Beogradu

izvoznju i uvoznju trgovinu

preporučuje za sada svoje usluge za uvoć

životnih namirnica i kon-

sumnih artikala

sviju vrsta. Docnije će početi rad i sa izvozom. Za sada treba brzogjave i pismu upućivati na adresu

Berthold Goldstein, Zemun

Petrolej

Benzin

Mašinski zejtin

Zejtin za jelo

Terpentin

Ricinov zejtin

liferuje prompt

Ölfabrik M. Elfer G. m. b.

Wien I., Krugerstrasse 3.